

Література:

1. Ніколайчук С.В. Визначення рішень щодо монетарної політики НБУ / С. Ніколайчук // Семінар для вчителів вищих навчальних закладів України "Практичні аспекти формулювання та реалізації грошово-кредитної політики НБУ" Київ, Навчальний центр НБУ, 10 листопада 2016 р. - 40 стор. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [//bank.gov.ua/doccatalog/document?Id=39476461](http://bank.gov.ua/doccatalog/document?Id=39476461).
2. Грошово-кредитна та фінансова статистика НБУ // Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
3. Про основні засади грошово-кредитної політики на 2016-2020 роки : Постанова Правління НБУ від 18.08.2015 року №541[Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/v0541500-15
4. Політика монетарної експансії в підтримку зростання та розвитку / Наука. Ред. В. Юрчишин. - Київ: Заповіт, 2016 р. - 116 с.
5. Журавка Ф.О. Дисконтна політика НБУ як інструмент здійснення монетарної політики держави / Ф. О. Журавка // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук пр. - Львів, 2008. - Вип. 1 (69): Фінансовий ринок України: глобалізація та європейська інтеграція. - с. 293-298.

Ірина ШНУРИК

студентка факультету обліку і аудиту

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Малахова О.Л.

ВПЛИВ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НА СТАН ГРОШОВОГО ОБІГУ В УКРАЇНІ

Сучасні процеси міграції у світі є однією з ключових проблем усього людства. Міжнародна міграція є надзвичайно багатогранним процесом, адже є ціла низка причин, що змушують людей переїжджати до іншої країни: вимушене переміщення через загрозу свободі, життю чи здоров'ю внаслідок військових конфліктів, політичних репресій чи екологічних катастроф (біженці), об'єднання сімей, реадмісія (повернення нелегальних мігрантів на батьківщину) і, нарешті, найбільш поширена причина – міграція з метою пошуку кращих умов життя і праці, тобто зумовлена економічними факторами (економічна міграція). Міграційні процеси є об'єктом державного регулювання, що зазначено в Концепції державної міграційної політики [1].

Трудова міграція в Україні є важливим чинником впливу на соціально-економічний розвиток та міжнародні відносини, вагомою складовою частиною євроінтеграції. Заробітки за кордоном сприяють підвищенню рівня життя багатьох домогосподарств, зменшенню бідності, зниженню тиску на ринку праці, розвитку малого бізнесу. Грошові перекази мігрантів своїм сім'ям на батьківщині, зіставляючи з 5,3% ВВП країни [2], перевищують обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку. На сьогодні Україна для ЄС є одним із найбільших джерел постачання мігрантів, а країни ЄС – головним напрямом міграції для українців.

Згідно з даними Статистичної організації Європейської Комісії (Євростат) за 2014 р., українці являють собою п'яту за розміром національну емігрантську групу в ЄС (після турків, марокканців, китайців та індусів). Євростат оцінює кількість українців, що постійно мешкають в ЄС, в 634 851 особу [3].

Сплеск трудової міграції, втім, майже не позначився на обсягах грошових переказів у країну. Виявилось, що більшість українців, які працюють в Польщі, не користуються банками або системами грошових переказів, а використовують неформальні канали – перевозять готівкову валюту через кордон. В НБУ звернули увагу на цю проблему та ініціювали перегляд методики оцінки обсягів грошових переказів. Вивчення даних центробанків Польщі та Росії виявило, що Національний банк України останні три роки не помічав величезного потоку валюти в країну. Йдеться про суму в \$2 млрд на рік. Для порівняння: в аналогічну суму раніше оцінювався вплив блокади ОРДЛО на економіку України. Нові оцінки НБУ показали, що в 2015 році фактичний приплив валюти з усіх країн був на \$1,8 млрд. більше, ніж НБУ думав раніше – надійшло \$7 млрд.

У 2016 році приплив був на \$2,1 млрд. більше – \$7,5 млрд., а в 2017-му – на \$2 млрд. (\$9,3 млрд.). Левова частка приросту грошових переказів припала саме на Польщу. Якщо дивитися на минулий рік, то з неврахованих \$2 млрд. з Польщі надійшло \$1,8 млрд., з Росії – ще \$400 млн., а приплив валюти з інших країн неформальним каналом виявився на \$149 млн. менше. Але найголовніший і невтішний висновок – це збереження відтоку кадрів. У НБУ вважають, що потенціал трудової міграції поки не досяг піку та її зростання триватиме мінімум протягом двох-трьох років.

Один з найбільших середньострокових ризиків для економіки України – міграція, особливо в умовах не надто значного зростання продуктивності праці та інших факторів виробництва. А підвищення зарплат, яке стимулюється еміграцією, і соціальних стандартів тисне на ринок праці, на прибутковість підприємств, а також на інфляцію.

Одним із індикаторів, що чинить суттєвий вплив на стан грошового обігу в країні є використання платіжних карток. Вочевидь, що платіжні картки залишаються основним безготівковим платіжним інструментом у світі. World Payments Report повідомляє динаміку кількості безготівкових розрахункових операцій по всьому світі з 2008 по 2013 рр. (рис. 1).

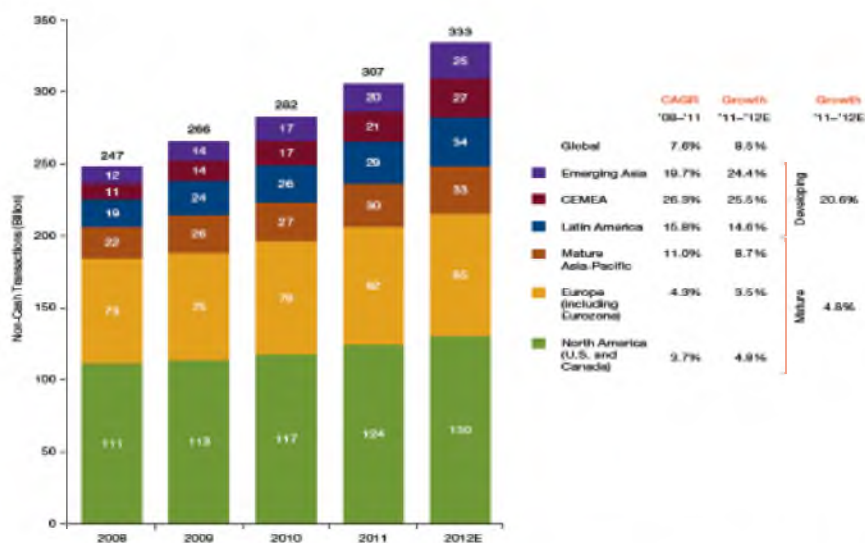

Рис. 1. Динаміка кількості безготівкових розрахункових операцій по всьому світу з 2008 по 2012 рр.(в млрд. дол.) [1].

Для виявлення основних тенденцій розвитку ринку платіжних карток в Україні було розглянуто ряд показників що характеризують активність роботи українських банків за останні роки. Протягом 2009-2017 рр. спостерігалось стійке збільшення обсягів безготівкових платежів з використанням платіжних карток зростання кількості платіжних карток за термінального обладнання.

Аналіз динаміки ринку платіжних карток в Україні дозволяє дійти висновку, що спостерігається суттєве збільшення кількості платіжних карток в обігу, що становить 69726 тис шт., що на 65% більше ніж у 2009 році. В Україні в 2016 році діяло 40 350 банкоматів що на 69% більше ніж у 2009 році.

Оскільки застосування платіжних карток є формою безготівкових розрахунків, які найбільше потребують удосконалення інфраструктури послуг на фінансовому ринку, наведемо основні проблеми, які виокремлюють різні автори та їх вирішення (табл. 1).

Таблиця 1

Основні проблеми використання платіжних карток в Україні

Проблеми	Шляхи вирішення
1. Поширення використання платіжних карток як засобу безготівкових розрахунків серед населення	1. Проведення урядом та НБУ роз'яснювальної роботи серед громадян щодо ефективності та доцільності використання платіжних карток
	2. Організація та проведення рекламно-просвітницької кампанії та проведення роботи з підвищення фінансової грамотності населення
2. Поширення використання платіжних карток серед підприємств та організацій	1. Зменшення часу на проведення трансакцій; підвищення захисту платіжних карток від підробок; гарантія оплати банком операцій, проведених клієнтами; забезпечення необхідної підготовки персоналу
	2. Забезпечення розвитку інфраструктури з проведення безготівкових розрахунків шляхом установаження для банків обов'язкових вимог
	3. Окрім зарплатних проектів, необхідне залучення банківських карток за відпустками як у межах України, так і за її межами
3. відставання України від карткових ринків європейських країн	1. Запровадження новітніх технологій для реалізації державних та корпоративних проектів, їх вивчення державним керівництвом та політичними діячами
	2. Державне стимулювання впровадження платіжних карток за допомогою встановлення пільгового режиму амортизації високотехнічного оснащення, введення податкових пільг для учасників ринку, створення відповідної правової бази
4. Слабка захищеність інформації платіжних карток	1. Створення новітніх програмних продуктів завдяки вивченню досвіду іноземних держав

Таким чином, окреслені вище напрями вирішення проблем розширення ринку платіжних карток в Україні сприятимуть певною мірою на можливість легалізації доходів населення від трудової міграції.

Література:

1. Малиновська О. А. Трудова міграція: соціальні наслідки та шляхи реагування. – К. : НІСД, 2011. – 40 с.

2. Інститут економіки та прогнозування НАН України. – К., 2015. – 544 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ief.org.ua/docs/mg/Monogr_Modeli%20identyfikacii%20macroeconomichnyh%20dysbalanciv_2015.pdf.

3. Міграційний рух населення України. [Електронний ресурс] : Мета описи державних статистичних спостережень. Статистика населення. Демографічна ситуація. Міграційний рух населення України. – Режим доступу: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/>

4. Ринок праці України. [Електронний ресурс] : Основні показники ринку праці (річні дані). – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/categorycat_id=44465

Яна ЮХИМЕЦЬ

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

викладач кафедри банківської справи Сегеда Л.М.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОЇ ВАРТОСТІ ГРИВНІ

Проблема забезпечення стабільності грошової одиниці України є однією з основних проблем стабілізації української економіки. Вплив глобалізаційних факторів на національні грошові системи безпосередньо визначає рівень стабільності розвитку національних господарств в цілому. Глобальна фінансова нестабільність має найбільш негативний вплив на ті фінансові ринки, які ще на стадії розвитку, до яких і належить Україна.

Основні чинники, що впливають на валютний курс, можна розділити на внутрішньодержавні та зовнішньодержавні.

Таким чином, до зовнішньодержавних відносяться:

1. Кризові явища в економіці.

Курс української гривні падає від початку 2014 р., хоча передумови для девальвації національної валюти зародилися набагато раніше. Ще у 2013 р. більшість українських економічних оглядачів стверджували, що стабільність курсу гривні є штучною, і прогнозували її падіння задовго до революції гідності та початку війни на Сході України. Причина полягала у слабкості української економіки, яка так і не відновила своє зростання після кризи 2008–2009 рр. через поганий бізнес-клімат і високий рівень корупції. Державні видатки перевищували доходи бюджету дедалі більше. Залежність від імпорту, особливо від надзвичайно дорогого російського газу, ставала все міцнішою, експорт падав разом з виробництвом, інвестиції не надходили, тоді як капітал витікав із країни [1].

2. Різниця відсоткових ставок у різних країнах.

Вплив цього фактора на валютний курс зумовлюється двома основними обставинами. По-перше, зміна процентних ставок у країні впливає за інших рівних умов на міжнародний рух капіталів (насамперед, короткострокових). Підвищення процентної ставки стимулює приплив іноземних капіталів (що за інших рівних обставин підвищує валютний курс), а її зниження заохочує відплив капіталів, у тому числі і національних, за кордон [2]. По-друге, процентні ставки впливають на операції валютних ринків та ринків позичкових капіталів. І хоча, з однієї сторони, підвищення рівня позичкових процентів